

Liefde Overwint.

door
P. J. Klappers.

Lith: Emrik & Binger.

HARDERWIJK, H. A. BERENDS.

Prijs 20 Cent. 25 Exepl f4. 100 Exepl. f12.

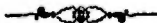
LIEFDE OVERWINT.

Eene schets uit het Christelijk leven,

DOOR

P. J. KLOPPERS,

Schrijver van „Twee Avonden in de Pastorie.”

HARDEWIJK,
H. A. BERENDS.

Snelpersdruk. — H. W. Wilmerink — Kampen.

Liefde overwint.

Wij voeren onze lezers voor ditmaal in het dorp H..., aan de Pruisische grenzen gelegen. Welk een schoon oord, niet waar? Hier golft het goudgele koren, dáár geurt de bloesem der boekweit, ginds weder wisselt de groene haver de gele tint van het oliezaad af, en rondom vormen bebloemde dalen en met bosschen bedekte heuvelen eene schoone kroonlijst tot het weelderige tafereel. Waarlijk, ge moest er geweest zijn, en ge zoudt wenschen, dáár een paar zomermaanden door te brengen. Dan was alles er bloei, leven en arbeid. Hier sloeg de maaier zijn zeis in de topzware gras halmen, dáár droeg de boerenwagen den zegen Gods in overvloedigen oogst binnen de schuur van den wakkeren landbouwer, en straks, als de purperen avondstralen over het landpad schoten, trokken de melkmeisjes ter weide, en vingden het avondrood in hunne oorijzers en blankgeschuurde emmers op. Maar in ongunstiger zin, was in het dorp H... waar, wat de gewijde dichter in den 104en Psalm zoo heerlijk van de aarde in het algemeen schrijft: de nacht, die het dorp in den schoot der ruste opnam, bracht leven en beweging in de bosschen, welke ginds de toppen en hellingen der heuvelen bedekken. Komt, dit hebben we bij ons uitstapje voor boven andere reizigers; onze verbeelding is een gids, die zich niet licht van den weg laat leiden! Sneller dan de sissende locomotief voert zij ons in eene seconde mijlen ver; hemelhooge bergen beklimt zij, maar evenmin vreest zij in de diepe kloven der aarde te dalen! Zij snelt de zon tegen, om hare eerste stralen op te vangen en doorkruist het

gebied van den nacht, als had zij licht genoeg in haarzelve.

Toch, wagen wij ons niet te ver! 't Is waar soms zoekt de engel der liefde en der godsvrucht het duister, om alleen onder Gods oogen het werk der barmhartigheid te doen, maar in de meeste gevallen behoort de nacht tot het Rijk des Boozen. Ook hier, in de bosschen van H... wordt de duisternis gezocht, om het kwaad te verbergen voor het scherpziend oog der gerechtigheid, ook hier meent men het looverdak te dicht, dan dat het alziend oog des Heeren het zou doordringen!.. Ach, neen, daaraan denken de mannen niet die zich hier ter middernacht begeven, om.....

Ziet ge daar, ongeveer in het midden tusschen het dorp en het bosch, op eenigen afstand van den landweg, die kleine woning? Hoe lief ligt ze tusschen de haar omringende akkers, haar eenvoudig uitzicht verschuilende achter de dikke dorenhag, waarboven alleen het hoog opgaande rieten dak uitstrekt. 't Zou u niet verwonderen, indien daar des morgens uit den kring der bewoners een eenvoudig loffied klonk ter eere van den Schepper, die hunne woonplaats kroont met Zijn gunst. In uwe gedachten ziet ge de huisgenooten om den avonddich gezeten, de vader vouwt de handen en sluit de oogen, om God te danken, die hunne akkers zegende met Zijne heerlijke gaven.... Wacht een weinig! De bewoners zijn geene landbouwers, en, als ge de vrouw des huizes op den avond van ons verhaal haar deur hadt zien openen, zoudt ge misschien bemerkt hebben, hoe zij een traan wegpinkte bij den blik naar den hemel, die haar zoo open en helder tegenstraalde. Indien ge haar hadt kunnen beluisteren, zou zucht op zucht, haar hart ontglipt, u geleerd hebben, dat zich achter die dikke dorenhag een leven vol lijden verborg, en als ge daar binnen den blik hadt kunnen opvangen, dien ze op haar kind ginds in de bedstede wierp, dien blik vol weemoed, vol angst en diepe droefheid, dan zoudt ge uwe verbeelding op eene grove dwaling betrapt hebben.

„Moel Moel is vader nog niet weer terug?” klinkt het eensklaps uit de bedstede.

„Neen, Willem! Slaapt ge nog niet?” Ga maar slapen, mijn jongen! Vader zal zóó wel komen!”

„o Moel! Waar is vader toch heen? Ik kan niet slapen! Zooveen dacht ik, dat er veel booze mannen om vader heen stonden en toen...”

„Kind! Ge hebt gedroomd! Slaap maar gerust! Wacht, Moeder komt even bij u zitten!”

De moeder zette haar stoel naast de bedstede, nam de hand van den achtjarigen Willem in hare rechter en streek zijne oogleden met hare linkerhand zacht dicht.

De arme! Zij had gelukkiger dagen gekend. Lang, heel lang geleden in den schoot van het ouderlijk huis, waar godsvrucht en vrede woonde en tijdelijke overvloed ook haar een zorgeloos leven verschafte. Dáár had zij den Heer leeren kennen en liefhebben, daar de woorden des eeuwigen levens uit vaders mond en moeders harte opgevangen. Ach, hoe vaak meende zij zichzelf toen ondankbaar bij de groote voorrechten, die zij boven velen genoot! Hoe dikwijls bad zij den Heer in stilte, haar te leeren, in voorspoed dankbaar te zijn! Hoe weinig dacht ze er toen aan, dat er eene ure komen zou, waarin ze al hare kracht zou behoeven, om geduldig in de verdrukking te blijven!

't Ging uitmuntend de eerste jaren van hun trouwen. Frederik Sommer, haar echtgenoot, leidde een deugdzaam leven en beschikte over een aardig kapitaaltje, teneinde zijn handel in koloniale waren in den aanvang met kracht door te zetten. Bovendien was hij gansch niet vreemd aan goede indrukken; als de winkeldeur gesloten was en zij beiden in de eenvoudige huishoudkamer alleen zaten, dan luisterde hij gaarne, wanneer zijne Louise tot hem over de liefde van den Heer en onze behoefte aan verlossing uit onzen zondigen toestand sprak. Wel schudde hij soms ongelooft het hoofd,

als zij beweerde, dat ook die kleine dagelijksche misdrijven op de rekening geschreven werden, wel lachte hij, als zij meende, dat de mensch zichzelf niet beheerschen kan, indien hij zich niet heeft laten overwinnen door de liefde des Heilands, maar de arme Louise vleide zich, dat zij wellicht nog „haren man zou bekeeren” en bad er God dagelijks om.

Zóó zat ze te peinzen, zóó had ze zich reeds langer bij de bedstede opgehouden, dan ze van plan geweest was. Zacht legde zij Willems hand uit de hare — „Arme jongen, hij slaapt gelukkig! Hij zal het ten minste niet bemerken, daarvoor hoop ik hem te bewaren!” — Nu sloop ze zacht naar de deur en opende die bijna onhoorbaar. Daarboven tintelden de sterren zoo vriendelijk en de bleeke maan goot haar zil-verstralen over de toppen der boomen uit. Zij keek in de verte, zij luisterde.... alles was stil! Met een kloppend hart sloot zij de deur weder en zette zich op nieuw aan de tafel te naaien. 't Was donker in hare ziel en geene ster bescheen haar levenspad dan de psalm, die haar in de laatste jaren vooral zoo lief geworden was:

o Mijn ziel, wat buigt ge u neder,
 Waartoe zijt ge in mij ontrust?
 Voed het oud vertrouwen weder,
 Zoek in 's Hoogsten lof uw lust!
 Want Gods goedheid zal uw druk
 Eens verwiss'len in geluk!
 Hoop op God, sla 't oog naar boven!
 Want ik zal Zijn Naam nog loven!

't Was langen tijd rustig gebleven in Louise's hart en in de woning van het gelukkige paar. Hun kleine handel groeide bij den dag en Frederik dacht er aan, ze langzamerhand op uitgebreider schaal voort te zetten. Met een dankbaar hart jegens den Heer, hoorde zij hem des avonds over de zaken spreken en plannen beramen, waarbij ze hem op den zegeu

Gods en op onze afhankelijkheid van Zijne wijze liefde wees. Weldra ontvingen ze een nieuwen schat in hunnen Willem, hun eersteling. Zij waren overgelukkig en dat Frederiks dank zich met den haren vereenigde, dat bewees de traan in zijn omhoog geslagen oog haar genoeg. Maar de engel der beproeving trad ook deze woning binnen. Eerst nam de dood Louise's vader van hunne zijde, die hen voortdurend met raad en daad had gesteund, een jaar daarna verloor zij ook hare lieve moeder. Met een gebroken hart stond zij hare geliefde ouders aan den Heer af, en lang, zeer lang gevoelde zij al het smartelijke, al de pijn der verlatenheid. Met te meer liefde klemde zij zich nu aan haar Frederik vast! Maar deze veranderde zichtbaar in gemoedstoestand en in geheel het huiselijk leven. In plaats van, zooals vroeger, te verlangen naar het oogenblik, dat de deur gesloten zou worden en zij zich geheel aan elkander konden wijden, bleef nu de winkel telkens later open, en, kwam Frederik in de huiskamer, dan zette hij zich afgetrokken en peinzend neder. Het wiegekleed, vroeger verlangend opgelicht, om hun sluimerenden schat te bespieden, bleef onaangeroerd en in plaats van het aangename onderhoud van voorheen, antwoordde Frederik zoo kort mogelijk op Louise's belangstellende vragen. Er schortte wat aan, dat zag zij duidelijk. Maar wat? Ach, zij vreesde, dat, met het toenemen van hun vermogen, Frederiks hart zich geheel en al overgaf aan de beslommingen der wereld, aan den wensch, rijk te worden, en hare vrees was niet ongegrond. Allerlei plannen doorkruisten zijn hoofd, nu eens verwierp hij het eene, omdat het hem oogenblikkelijk te weinig voordeel beloofde, dan weder het andere, wyl de uitwerking zich te lang deed wachten, kortom, zijne ruste was daarheen, en wat hem vroeger ook bekoorde in het hart en in de gesprekken zijner Louise, thans werd geheel zijn hart ingenomen door den dorst naar goud. Met een bezorgd hart sloeg zijne echtgenoot hem gade. Nu eens drong zij hem hun

Willem in de armen en als hij, verteederd door dat onschuldig en vroolijk gelaat van den kleine, hem vriendelijk toelachte, zeide ze: „Frederik, is dat nu niet meer waard dan een handvol goud? Kom, geniet ook van dezen schat; hij heeft zóó weinig aan zijn vader!” Dan weder, als hij, verstrooid en in duizenden gedachten bij haar zat, begon zij hem in zachte bewoordingen te wijzen op de ongunstige verandering in hun huiselijk leven, op het gemis van die stille vreugde, dien tevredenheid eenvoud, welke vroeger hun huwelijk tot een der gelukkigste gemaakt hadden.

Ziet, in het eerst gevoelde Frederik zijn ongelijk en trachtte anders te worden, doch hij glimlachte, als zijne vrouw hem raadde de kracht tot die verandering te zoeken in liefde tot den Heer, wyl hij anders niet slagen zou. Louise had niet veel hoop op die verandering, telkens werd ze voorgenomen, iederen keer voor korter tijdverlies uitgevoerd en ten slotte luisterde Frederik niet eens meer naar haar, of wendde zich gemelijk van haar af. „Frederik!” zeide zij soms, „de zegen des Heeren, die maakt rijk, en Hij voegt er geene smart bij!” Zij sterkte zich gedurig in het gebed, en zocht daarin haar kracht, om jegens Frederik te blijven, die zij was, en menige donkere onweersbui leidde zij door een woord van scherts af, of voorkwam de uitbarsting door het zwijgen te bewaren. Zóó verliep er anderhalf jaar. Zooals het echter dikwijls gaat, waar wij grooter middelen aanwenden om zonder Gods hulp en zegen onze wenschen te bereiken, daar gebruikt Hij vaak een zeer gering middel om ons te doen zien, hoezeer wij afhankelijk zijn van Zijne liefde.

Frederik had weinig lust meer, zich aan zijn winkel te wijden, zooals vroeger. Hij wikkeldde zich in allerlei speculatiën, die hem grove winst op eens beloofden, terwijl het achter de toonbank slechts met centen en halve centen bijkwam. Hij ging ter beurs, las de effecten-courant, speelde in loterijen, maar was daarentegen onverschillig en barsch

tegen zijne klanten en de vroeger nette winkel zou wel een doolhof van verwaring geleken hebben, indien Louise niet al den tijd, dien ze op hare huishouding bezuinigen kon, dáár doorgebracht had, om alles te regelen en te schikken. Ze moest dit echter gedurende de afwezigheid van haren man doen, wyl deze haar niet gaarne in zijne zaken zag, al ontging het hem niet, dat menige klant bij hem bleef ter wille van de altijd vriendelijke en innemende Louise. Toch, zij was niet in staat, alleen den stroom der gevolgen te stuiten, dien Frederiks verkeerdheden te voorschijn riep. Zoo verliep hunne nering, maar Frederik bekommerde er zich minder om; hij verwachtte heil van zijne zaken in het groot. Het was echter des Heeren wil, hem te genezen, ware het dan ook langs een zeer harden weg. Vaak worden ons aardsche goederen ontnomen, opdat ons hart zich een schat zou begeeren en verwerven, dáár, waar ze noch mot noch roest verderft, waar de dieven doorgraven noch stelen. Wanneer wij door tijdelijk verlies, door tegenspoed in wereldsche zaken Hem leeren vinden en Zijne liefde jegens ons erkennen, welke aardsche schat zou daarbij te vergelijken zijn: de ruste des harten, ze is met geen goud te betalen!

Frederiks speculatiën mislukten, zijne berekeningen faalden, verlies op verlies beroofde hem van zijn vermogen en doffe neerslachtigheid volgde de duizenden plannen op. Steeds meer in zichzelf gekeerd, hoorde hij nauwlijks zijne Louise aan, als zij hem bad, zijne hulpe en troost bij den Heer te zoeken, en vooral te waken en te bidden, dat zijne ziel geene schade leed. Haar vurig gebed tot God was, dat Hij haren echtgenoot bewaren zou, opdat zijn hart niet in de strikken des boozen viel, dat de aardsche beproeving aan zijn ziel geheiligd worden mocht. God had het anders besloten. Schoon Hij zulk een gebed steeds verhoort, wist Hij juist de diepte te peilen van den afgrond, waarin Frederik verzinken moest, om zich vrijwillig en geheel in Zijne liefdearmen te werpen.

Hij alleen kende de zwaarte der levenssmart, die dat sterke hart breken moest.

Jongelingen, jonge dochters! Hoe vaak, schoon het niet over uwe lippen ga, klinkt toch dat woord in uw hart: „Al deze dingen heb ik onderhouden van mijne jonkheid af!” Ach! rijke jongeling, rijke jonge dochter! één ding slechts ontbreekt u! Kunt ge dat niet afstaan, o, gewis, de Heer bemint u, maar toch... Hij weent, als ge ledig van Hem heengaat, daar u toch zóó weinig oogenschijnlijk verhindert, het leven in te gaan! Hij weent, want Hij meet den langen, moeilijken levensweg, die u van uwe zaligheid scheidt! Hij weent, want Hij torscht met u den zwaren levenslast, die u drukken zal! Hij weent, want Hij lijdt met u het vreeselijk lijden, dat ge noodig hebt, om uw hart te breken, om.... dat ééne te verkoopen voor uwe zaligheid. Ach! het ware u beter, arm te zijn! Maar neen, de Heer weet, wat u het beste is! Ga dus in Gods naam..... als ge slechts wederkeert!

Weder verliep er een jaar, een jaar van stil lijden voor Louise, die met steeds bitterder smart zag, hoe het hart van haren man zich al meer van haar verwijderde. Zij wijdde zich geheel aan de opvoeding van hun kind, hun Willem, wiens zachte en stille geaardheid balsem goot in hare wonde, in wiens hart zij de kiemen meende te bemerken van vroegtijdige liefde tot den Heiland. Als ze met haren lieveling alleen was en hem gadesloeg in zijn spel, als ze hem op haren schoot van den lieven Heiland vertelde, dan rees er eene stille bede voor vader en kind uit hare ziel tot God, dat ze „in de wereld zijnde, bewaard mochten blijven voor het booze.” Geen smartelijker oogenblikken voor haar, dan wanneer de kleine Willem haar vraagde, waarom vader hem toch nooit vertelde, waarom vader altijd uit was? Het moederhart is sterk, het voert zoo dikwils een bangen strijd met

evenveel moed als geduld. o Christelijke moeder, hoe groot zal uw loon zijn, ginds waar de stille gebeden verhoord zijn en de verborgen tranen geteld worden!

Waarom vader altijd uit was? Zoo menigen avond was Louise alleen. Zij giste wel, maar zij vreesde slechts al te zeer, dat hare vermoedens gegrond waren. Frederik zocht vertroosting daarbuiten in koffiehuzen en lichtzinnige gezelschappen. Dikwerf zeer laat hoorde zij met angst de voordeur opensluiten en schoon haar in plaats van een vriendelijk woord, meestal de groet wachtte: „Waarom zijt ge niet te bed gegaan?” zij ontving kracht en moed om voor haar Frederik dezelfde te blijven. Toch ontging het haar niet, dat deze hoe langer zoo somberder werd en steeds lediger huiswaarts keerde. Zwारे zorgen schenen hem te drukken. Zij vraagde hem tusschenbeiden met liefde en voorzichtigheid naar den stand hunner zaken, maar vergeefs! „Laat dat maar aan mij over!” of „o goed! 't zal zich wel redden!” en dergelijke antwoorden, dat waren, zij gevoelde het, de gordijnen, waarachter Frederik haar den waren toestand verborg. Toch besloot zij, het alles van hem te vernemen, en met hem te lijden of voor hem te arbeiden.

Zij had haar Willem ter ruste gelegd. Stil zat zij neder, alleen met haar God! Hoe zou zij aanvangen? Indien haar man eens in toornigen luim haar van zich stootte, wat zou zij zeggen? Allerlei gedachten doorkruisten hare ziel! Heer, geef mij wijsheid en help Gij mij! Steun mij, zwakke vrouw, tot en onder dit lijden. Dáár werd de voordeur ontsloten. Haar hart klopte. Frederik trad binnen. Sombor stond zijn gelaat, droever dan ooit. Met moeite weerhield zij een traan, welke de gedachte aan die vroeger heldere gelaatstrekken in haar oog deed opwellen. Vriendelijk ontdeed zij hem van zijn mantel en reikte hem een stoel bij den haard.

Een oogenblik waren beiden stil. Frederik ondersteunde

zijn hoofd met den elleboog, op de tafel geleund. Nog had Louise den moed niet aan te vangen.

„Is Willem zoet naar bed gegaan?”

Louise wist niet, wat zij hoorde. 't Was zoo lang, geleden, dat haar man het haar gevraagd had. „Heer!” dacht ze, „dit is te veel liefde voor mij! Gij zijt een verhoorder des gebeds!

„Hij was heel lief, als gewoonlijk, en verzocht mij u een kus van hem te geven.”

„Wat scheelt u, Louise!” vroegde hij, een traan op zijne hand voelende.

„Niets, Frederik, 't is kinderachtig van mij, niets!” maar, verschrikt over de mogelijk verkeerde wending, die zij aan het gesprek gaf, hervatte Louise:

„Och, ik wilde, dat we nog zoo samen zaten als vroeger! Frederik, wat is er toch? Er drukt u iets vreeselijks en ge draagt het alleen; vertel het mij! Ik wil uwe zorgen zoo gaarne deelen!”

„Louise, 'k had juist plan, u van avond te spreken, maar 't valt mij zoo moeilijk en daarom . . . . kom ik zoo laat te huis. Ge zult vreeselijk boos op mij zijn, ik heb het verdiend! Ik ben slecht, zeer slecht, ik ben niet waard, dat gij mij meer liefhebt!”

„Maar, Frederik, wat is er dan toch? Gij spreekt zóó heftig!

„Louise, ik moet u het ergste zeggen, wat ik uoijt gezegd heb. Ons vermogen is weg! — Wij moeten onzen winkel verlaten. — We moeten hier weg, geheel weg . . . anders wordt het niet beter!”

Frederik durfde niet op te blikken; hij vreesde den indruk gade te slaan, dien deze tijding op het gelaat zijner vrouw zou teweeg brengen. Deze kon daarom ongemerkt een blik vol weemoed op den slapenden Willem, op haar kind werpen. Zij leed, niet om harentwil, maar voor hem. Zij bedwong zich echter en zeide:

„Als wij uit den winkel gaan, is dan alle schuld gedekt, Frederik?

„Ja!” zeide hij, „alles, we houden nog een kleinigheid over, om.....

„Om ons in H... te vestigen, niet waar, in het huisje, dat Oom ons naliet!”

„Louise! spot niet met mij! Ja, het is mijne schuld, mijn eigen schuld, en ik verdien uw verwijt, maar o bespot mij niet! Ik meende het goed met u ook en.... met het kind! Als mijne berekening uitgekomen waren, zoudt ook gij en hij er beter aan toe geweest zijn, maar... ik had het niet moeten wagen — gij hebt gelijk!”

Hij liet het voorhoofd in de hand rusten en verzonk in gepeins.

„Frederik, ik verwijt u niets! Integendeel, ik zal blijde met u naar H... gaan, en ook onze Willem zal er niet te minder om zijn, als....

„Nu, als....?”

„Als ik mijn man en ons kind zijn vader daar weér vinden mag, dan hebben we alle drie gewonnen, dan verliest niemand daarbij!”

„Louise, ge zijt een engel! Hoe kon ik toch zoo tegen u zijn!

Vergeef het mij! Van nu af zal het anders zijn, ik be loof het u!”

„Frederik, we hebben ééne les gehad; laat ons nu niet meer op onze eigene kracht vertrouwen, maar den Heer dankende, die ons, schoon langs een harden weg, weér tot elkander bracht, in Zijne kracht den strijd beginnen. Frederik! geef Hem toch uw hart! Wat zou ik dan dankbaar zijn voor dat verlies aan aardsch goed!

„Ja, en met vlijt en volharding zijn we er spoedig weder boven op, en...

„Met Gods hulp, Frederik! Och, vergeet Hem toch niet!”

Dien avond waren twee harten in het huis van den winkelier van een zwaren last bevrijd. Wel was Louise niet gansch voldaan, wel vreesde zij, dat haar man te veel van zijn eigen kracht hoopte, maar spoedig smoorde zij deze bezorgdheid, misschien, ondankbaarheid jegens den Heer, die haar zóó gelukkig gemaakt had, misschien, overhaasting, die alles in eens wilde zien. En toen zij haar Frederik het wiegekleed weder op zag beuren en de kleine Willem zich even bewoog, als vader een kus op zijne roode kaken drukte, toen blonk er een nieuwe traan in haar oog, die de herinnering aan haar lijden wegwischte. Drie maanden later vertelden de dorpelingen elkaar dat die nieuwe kruidenier uit H... kwam. Hij had zijne zaak dáár moeten verkoopen en kon het er niet houden. 't Was toch zonde, 't schenen zulke goede menschen en een net winkeltje hadden ze ook!

Zóó doornvloog de arme vrouw met haar gelaat over het naaiwerk gebogen de vorige dagen. Ongemerkt was een half uur voorbijgegaan. Nog was Frederik niet weer. Andermaal stond zij op, maakte de deur open... dezelfde stilte! Geen voetstap deed zich in de verte hooren. Zij liep eenige schreden verder, maar welke richting zou zij kiezen? Ze wist niet van welke zijde ze Frederik wachten moest. 't Werd al later — haar hart klopte hoorbaar. Zij bleef aan de deurpost staan en keek naar de duizenden sterren, die daarboven vriendelijk fonkelden. „Vader!” bad zij, „als het kan zijn, laat dezen lijdensbeker van mij voorbijgaan!” Zij beet zich op de lippen en haar blik werd beneveld; een zware strijd werd door hare ziel gestreden... Zij overwon in de kracht van haar Heiland „maar niet mijn wil, de Uwe geschiedde!” Dat had ze nooit kunnen denken: haar Frederik — — — een misdadiger! Ach kwamen de schoone dagen terug, toen zij zich voor het eerst te H... vestigden!

Alles was goed gegaan in den eersten tijd. Zij hadden de liefde der dorpelingen gewonnen, en dagelijks voegden zich nieuwe klanten tot de eersten. Des avonds, vooral toen de eerste weken van treurige herinnering voorbij waren, zat Frederik tevreden met hun Willem op de knie tegenover haar en ze waren samen gelukkig. Hun kleine handel gaf hun aanmerkelijke voordeelen, en Frederik, in zijne jeugd aan den landbouw gewend, bebouwde met noesten ijver het lapje grond, dat bij het huis behoorde. Zóó zagen ze met blijdschap de verloren guldens in dubbeltjes wederkeeren en ook Louise's hart dankte den Heer voor dit bewijs zijner liefde. Natuurlijk was hun aanvankelijke voorspoed dikwijls het onderwerp hunner gesprekken, als Willem rustig te slapen lag. Eens liet Frederik zich de gedachte ontvallen; „Louise, ik hoop, dat we nog eens dezelfden worden van vroeger!” Natuurlijk, ook Louise wenschte het, als de wederkeerende weelde ge- paard kon gaan met de vreeze Gods en huiselijke tevredenheid. Toch wekte dit gezegde hare bezorgdheid op. Indien haar Frederik slechts niet geheel zijn hart daarop zette en alles zou willen wagen, om dat doel te bereiken, alles, ook de rust des gewetens zelve zou willen opofferen om dat te verkrijgen.

Zij waagde het, hem zacht te wijzen op het gevaarlijke van dien wensch. „Kom, kom!” antwoordde hij, „ik ben wijzer geworden. Meent ge, dat ik niet geleerd heb?”

Ja, wel geleerd, maar niet genoeg, dacht Louise. De wonde is geheeld, de inwendige ziekte, waaruit zij ontstond, is niet genezen. De laatste dagen kwamen vreemde personen in huis en spraken met haar man. Hoe het kwam, wist zij niet, zij vertrouwde ze nu eenmaal niet.

Zij gingen zoo ter sluiks te werk. In 't eerst scheen ook Frederik geen oor aan hunne gesprekken te leenen. Maar zij bemerkte wel, hoe hij al meer voor hen ingenomen werd en steeds langer met hen sprak. Ook bevreedde het haar,

dat Frederik haar niets van hunne voorstellen zeide. Op zekeren dag kwamen zij met hun drieën Frederik bezoeken. Een lang gesprek in den winkel volgde, en toen zij sindelijk scheidden, riep één der drie:

„Nu, tot morgen avond, zorg . . .”

Meer verstond Louise niet. Een heimelijk voorgevoel zeide haar, dat haar man in booze strikken gevangen was. Zij wilde het weten, al kostte het haar veel, zulk een pijnlijk onderwerp aan te roeren. 't Was etenstijd; Frederik sloot den winkel. Willems gekouvel verhinderde, dat het maal eentonig werd, toch — — 't was anders dan gewoonlijk. Al trachtte Frederik den stroom zijner gedachten onder een voorgewende opgeruimdheid te verbergen, hare oogen doorboorden dien sluier en wierpen een smartvollen blik op den doolhof van dat hart.

Willem sliep; zij zaten beiden alleen. Moge het: „uit den overvloed des harten, spreekt de mond” voor overmaat van vreugde waar zijn, als zorg of droefheid het hart tot berstens toe vervullen, dan . . . ja, dan is de mond te licht voertuig voor dien last. Dan zou, indien God het niet verhoedde, en den stroom geene geleidelijke uitwatering verleende, de dam scheuren en vreeselijk de verwoesting zijn. Sterker is hij, die zichzelf overwint, dan die eene stad inneemt, zegt Salomo, en Louise, ze had geleerd zichzelf te beheerschen en in de kracht haars Gods te overwinnen.

„Frederik! wat zijn dat toch voor vreemde menschen? Wat willen ze toch van u?”

„Wel, niets, kind! Oude handelsvrienden, anders niets! Ze komen over zaken spreken. Wat hebt ge toch tegen hen?”

„Och, ge moet niet boos op mij worden, maar, Frederik, laat de wensch om het vorige te herstellen, u toch niet tot verkeerde dingen drijven. Bezondig u niet jegens God en de menschen. 't Is misschien eene dwaze gedachte van mij, ik wil het gaarne erkennen, maar . . . ik hoop toch niet, dat ge u met sluikhandel inlaat!”

't Hooge woord was er uit. Wat had het haar veel gekost! Maar zij gevoelde, dat het noodig was de zaken bij den waren naam te noemen, en zij was er aanmerkelyk door verlicht. Een hoog rood bedekte intusschen het gelaat van haar man. Hij hield eerst den blik naar de tafel gewend, totdat hij zich gesterkt had in het kwaad. Toen zag hij haar aan en antwoordde:

„En als het eens zoo was, wat zou dat dan? 't Is geen diefstal, het land heeft er niets te minder om en allen doen het, groot en klein. Nu, ge moest eens weten, wat ik weet. Zoo menigeeen in de stad voert een hoogen toon en blijft er boven op, door zich van den sluikhandel te bedienen!”

„Wat dat zou? Lieve Frederik! ge zoudt mij nooit zoo-veel verdriet gedaan hebben, als op het oogenblik, dat ik u... oneerlyk denken moest. Al het leed van vroeger rekende ik niets, bij de gedachte, dat niemand iets aan ons te kort kwam. Frederik, bespaar mij dat! o Die booze lieden, ik dacht het wel! Ach, dat ge toch naar mij luisterdet en bij God kracht zocht tot het goede! Het gaat niet, zonder Hem, Frederik; ge dwaalt hoe langer zoo verder van den weg en zult uzelf en mij en dat lieve kind nog diep ongelukkig maken!”

„Maar, Louise, ge draaft veel te ver door! Zijt maar gerust! Ik zal mij niet wagen, 'k zal wel wijzer zijn! Ik heb met hen afgesproken, morgen eens mede te gaan en het aan te zien. Daarin kan toch geen kwaad steken, dunkt me. Als het dan verkeerd blijkt, kan ik er mij des te beter voor wachten. Dát zegt de Bijbel immers ook, voegde hij er op een half spottenden toon bij: „Beproeft alle dingen, en...

„Frederik! dat zegt *gij* niet, dat is de Booze, die in u spreekt!”

Louise verloor voor een oogenblik hare bedaardheid. Geen wonder, ook, al heete men het minder goed. Hier toch stond zij niet tegenover haar man, door zwakheid op het

punt van te vallen, door anderen verleid, maar veel meer tegenover de ontzettende macht van den Booze, nog des te vreeselijker, als deze zich hult in het kleed des lichts, als hij Gods woorden tot de zijne maakt. Zij bedacht zich echter en ging op zachteren toon voort!

„Frederik, laat het om mij! Geloof mij, uw tehuis blijven zal mij meer waard zijn, dan de grootste som gelds! Bedenk toch, dat Gods oogen u zien en zoeken! De vorige maal hebt ge mijn raad in den wind geslagen, dit verwijt ik u niet, maar luister nu ditmaal toch naar uwe Louise. Frederik, moet het weer *uwe* schuld zijn, dat wij ongelukkig worden?”

Frederik zweeg; een heftige strijd werd door zijne ziel gekampt. De herinnering juist, dat hij de oorzaak was van hun eersten tegenspoed, werkte door hare zachtheid met onweerstaanbare kracht en verlamde bijna den moed van den zondaar, die zich toch voorgenomen had, sterk te zullen zijn.

„Niet waar?” vleiide Louise, „ge gaat niet met hen, ge zult mij dat verdriet besparen?”

„Louise, ik zeg u nog eens, dat ge te ver doordraaft. Ik heb mij nog niet met deze menschen verbonden. Ik heb alleen beloofd, morgen avond hun werk eens gade te slaan. Ik wilde mij niet verbinden tot eene onderneming, waarvan ik het gewaagde evenmin als het schoone ken. Dát echter heb ik nu eenmaal beloofd, en . . . daar blijft het bij! Daarover moet ge nu niet meer spreken!” Louise kende dat stopwoord van haar man. Had ze nog een woord gewaagd, dan zou hij boos geworden zijn en zij veel invloed op hem verloren hebben. Van nu tot morgen avond, dát was nog lang! Misschien . . .

o Gij, die blijde dagen uit de hand van uwen God ontvangt, gij wilt de vlucht der uren binden aan den tragen gang der veradziging uwer ziel aan het schoone, het goede in dit leven! Gij zoudt wenschen, dat nu ten tweede male, nu om uwent-

wil de zon stil stond op haar baan en . . . . Ach, te midden uwer vreugde denkt ge er niet aan, dat duizenden menschenzielen rondom u den Heer des tijds smeeken, met tranen smeeken, dat diezelfde uren zich met dubbele snelheid naar de eeuwigheid speeden, en den last hunner ziel, de smarten en zorgen des levens met zich voeren! Uwe uren schijnen hen jaren, zooals uwe dagen u uren zijn! Gij vermoedt niet, dat zoovelen rondom u dankbaar elk oogenblik als een goeden engel medetellen, elke minuut, die hun nu van hun morgen nog scheidt! Zij hangen hunne zuchten en beden loodzwaar aan de vleugelen des tijds en toch . . . deze snelt voort, altijd voort, onherroepelijk voort op het bevel des Heeren, die juist weet, wat u en hun het best is! Eenmaal zal het ook u allen goed zijn, als daar geene smart meer zijn zal, als het heden niet meer angstig aangegrepen en vastgehouden behoeft te worden, om het gisteren te herstellen, éér het morgen is, als . . . . dáár eene eeuwigheid voor ons ligt, om in „verzadiging van vreugde” te wandelen!

De volgende dag was voorbijgegaan. Louise had het nog eenmaal gewaagd, haar echtgenoot te bewegen, om te blijven, maar hij had haar koel geantwoord: „Ik heb u gisteren avond gezegd, wat ik doen zou en daarvan ga ik niet af!” Zij zweeg en gaf het haren God over. Al bleven de lippen gesloten, haar hart bestormde den troon des Almachtigen, wel overtuigd, dat Hij haar gebed verhooren en haar man tot zich brengen wilde, ware het ook langs dezen moeilijken weg, ware het ook . . . . Ach, zij durfde hare gedachte geen vorm geven voor haar eigen gemoed! Tot welken duren prijs zou ze dien gang afgekocht hebben!

De avond kwam aan. Frederik trad binnen. Zij zag, dat ook zijne ziel streed tusschen goed en kwaad, maar zij las in zijne blikken, dat hij, ondanks alles, gaan zou. Zij durfde Willem niet vroeger dan gewoonlijk ter ruste zenden, wjl zij vreesde, argwaan in het hart van den kleine op te wek-

ken. Eindelijk waren zij alleen en Willem scheen rustig te slapen.

„Zult ge toch gaan, Frederik?”

„Ja, Louise, ik heb het nu eenmaal gezegd, en daar steekt niets in.”

„„Och vader, ga niet! blijf nu bij moe tehuis!””

o Die onschuld der kinderen! Hoe menigen wankelenden voet heeft zij gesterkt, hoe menigen forschen vuist doen zinken, hoeveel raadselen heeft zij geraden, hoeveel zonden voorkomen, of..... hoeveel wonden geheeld! „Hunne engelen zien altijd het aangezichts uws Vaders, die in de hemelen is.”

Frederik wierp een toornigen blik op Louise. Was het mogelijk, dat ze het kind er iets van gezegd had. Maar, neen, in haar eigen blik sprak bevreemding.

„Ga slapen, Willem, en moei u niet met...”

Het weemoedig oog van Louise, beurtelings van haar kind naar haar man dwalende, ontwapende hem en weerhield hem, uit te spreken. Verward ging hij heen en trok de deur haastig achter zich toe. Daarna bedacht hij zich en, de gejaagdheid zijns harten onder schijnbare rust verbergende, stapte hij kalmer voort.

We hebben onze lezers op de hoogte gebracht van den toestand der arme vrouw, die, terwijl alles in het dorp eene vreedzame ruste genoot, daar buiten in den duisteren nacht kalmtte zocht, welke zij bij haar naaiwerk niet vinden kon. Ja, ze wist het wel, dáarboven was raad, dáár was troost en hulp, maar eer die hulpe zichtbaar verschijnt, kan het hier op aarde zoo bang zijn! Weer ging ze naar binnen. Ze keek in de bedstede. Willem sliep rustig en zou waarschijnlijk in de eerste uren niet ontwaken. Een plan vlamt door haar geest. 't Is haar hier binnen te eng. Zou zij haar man zoeken? En waar?

Ze heeft wel eens opgevangen, uit de gesprekken der dorpe-lingen, dat vooral het donkere bosch door de smokkelaars tot uitoefening hunner kwade praktijken werd gebruikt. Zij zal het wagen! Neen, hij kan het haar niet euvel duiden; zij doet het ter liefde van hem! Misschien kan zij het kwaad stuiten, . . . eer het ten uitvoer gebracht wordt.

Zóó denkende, heeft ze het woord reeds tot een daad ge-emaakt. Ze drukt één kus op Willems wangen, verlaat het vertrek en sluit haastig de deur. Gejaagd snelt zij voort, langs het donkere pad, ginds naar het bosch heen! Ze ziet angstig vooruit, ze hoopt toch, dat niemand haar zien zal! Duizenden gedachten bestormen haar hart! Wie had haar dat ooit voorspeld? Hoe had ze het ooit kunnen denken! Haar Frederik, een . . . en zij . . . goede engel, die op het voorbeeld van haar Heer, het verlorene zoekt!"

Neen, dat denkt ze niet! Daar ligt het bosch, en de af-stand, die haar daarvan scheidt, wordt steeds kleiner. De angst overmeestert haar. Zij, onder zooveel ruwe mannen, zij, zwakke vrouw! „Frederik, Frederik! wat hebt ge mij toch aangedaan!" Dáár klinken stemmen verward door elkander. Zij luistert! Welk een woest gedruisch! Ziet, dáár flikkert een licht! Een schot knalt! „o Mijn man, mijn Frederik!" gilt ze en zinkt wezenloos op het voetpad neder.

Reeds geruimen tijd waren de kommiezen de smokkelaars op het spoor gekomen, maar deze waren hun te sterk in aantal, om ze onberaden op het lijf te vallen. Zij riepen de hulp der bevoegde macht in, en men had slechts op eene gunstige gelegenheid gewacht, om de misdadigers gezamenlijk te be-trappen en in verzekerde bewaring te nemen. Terwijl de smok-kelaars nu juist van de rust, die hun eenigen tijd gelaten was, gebruik wilden maken om eene onderneming op groote

schaal uit te voeren, hadden de kommiezen zich met eene versterking gendarmen achter boomen en struiken en in de sloot geposteed, die het bosch aan twee zijden omzoomde. Hier wachtten zij, totdat zich de troep der misdadigers allengs verzameld had. Juist waren deze begonnen, het werk te verdeelen, toen zij, aan geen kwaad denkende, eensklaps zich zagen omringen door hunne verspieters, die aan alle zijden op hen aanstormden. Zij trokken hunne messen en dolken, doch daarop was men van de zijde des gerechts voorbereid. De kommiezen hielden zich op een afstand. Reeds stormden de smokkelaars op hunne aanvallers los, toen te midden van het geraas het bevel klonk: „Legt de wapens af, of...” Een geladen karabijn, met de tromp op hen gericht, vulde de bedreiging aan en dadelijk zagen de verrasten zich van alle zijden door de moordende loopen bedreigd. Hier hielp geen weerstand. Onder woeste kreten van vertwijfeling wierpen ze hunne messen en dolken weg en gaven zich over. Eén trachtte te ontsnappen, waagde een wanhopigen sprong over de sloot en kwam behouden op het tegenoverliggend akkerveld. Doch één der gendarmen loste zijn schot op den vluchteling én „getroffen!” riep de dienaar des gerechts zijn medgezel toe, „hij zal niet ver meer loopen!”

Een geruimen tijd later richt zich achter het struikgewas, dat het bosch aan de zijde des dorps voorafging, een man op. Hij blikte schuw om zich heen, en luistert. Nog kan hij in de verte de stemmen der gerechtsdienars en der kommiezen onderscheiden, die de verraste smokkelaars in boeien medevoeren. Hij staart door den nacht, of misschien de stralen der maan hem in staat zullen stellen, de voorttrekkende bende nog eens te zien. Hij ontwaart niets dan een donkere schaduw al veegt hij ook met den mouw van zijn buis langs het gelaat, om het vocht te verdrijven, dat de avondlucht waarschijnlijk in zijne oogen gedreven had.

Maar neen, waartoe onze lezers langer laten radon naar een onbekende? 't Was niemand anders dan onze Frederik, die met een geschokt, toch dankbaar hart God dankte, die hem voor een diepen val ten aanschouwe der wereld had bewaard, ja, tegen zijn eigen voornemen in, had behoed. Nauwlijks was hij, na het verlaten zijner woning een eind weegs voortgewandeld, toen hij voetstappen op het zijpad hoorde dat op den boschweg uitliep en iemand naderen zag.

„Goedenavond, goedenavond, buurman! nog zoo laat op het pad?”

„Hé, D..., zijt gij het? Dat mag ik jou wel vragen. Hoe is het tehuis?”

„Goddank, alles wel! Zie, dat treft goed! Ik ben op weg naar boer K..., die mij zijn varken verkoopen wil en dacht juist: „Kom, ik ga even bij Sommer aan, om hem te vragen, of hij mij helpt prijzen!”

Frederik was erg verlegen. De dorpstimmerman D... was een zijner beste klanten; hij kon hem dus slecht een verzoek weigeren, zoo eenvoudig als dit. Ook vreesde hij, dat D... achterdocht zou opvatten aangaande zijne late wandeling en misschien verder naar het doel van zijn tocht zou vragen. Met ééne verontschuldiging hoopte hij nog te slagen:

„'k Zou je graag helpen, vriend, al was het wat zwaarder, maar... daarvan heb ik geen verstand, althans heel weinig!”

„Nu, maar twee weten meer dan één! Als ge dus niets dringends hebt, ga dan mede!”

„Neen, dat juist niet!” antwoordde Frederik en D..., die begreep, dat zijn tochtgenoot zich niet over het doel zijner wandeling uitliet, vroegde niet verder.

Zij staken alzoo van den boschweg af en sloegen het pad ter rechterzijde in.

Het gesprek vlotte niet erg. Frederik was niet op zijn

gemak en gaf korte, nietsbeteekenende antwoorden. Nadat zij ongeveer een tien minuten geloopt hadden, kwamen zij aan de woning van K... Het varken werd gezien, geprijsd, men sloeg toe en ging zitten.

Ongeveer een half uur had Frederik verloren, maar dat was niets; hij kon de smokkelaars nog treffen, als hij nu slechts gaan kon.

„Ja, als ge nu niets bijzonders meer hebt, dan moet ik opstappen, ik heb nog zaken voor morgen, en...”

Hij was half bevreesd, dat D... zou aanbieden, hem te vergezellen, maar deze antwoordde:

„Zóó, dan heb ik je mooi opgehouden, maar dat wist ik ook niet! Ge hebt mij een genoegen gedaan en de eene dienst is de andere waard.”

„o Praat daar niet over! Nu, goedenavond samen!”

„Goedenavond en goede zaken!”

't Was tien uur bijna en om half tien zou Frederik aan den boschkant geweest zijn. Hij moest zich dus haasten, maar van de woning van boer K... uitgaande, kon hij in tien minuten de andere zijde van het bosch bereiken. Ook had hij geen zin, zich dadelijk met de smokkelaars af te geven. Hij stoorde zich wel minder aan de dwaze bezwaren en de nauwgezetheid van geweten zijner vrouw, maar toch... hij wilde het eerst liever eens uit de verte aanzien, eer hij zich met dergelijke lui verbond. Zag hij echter, dat er niet veel gevaar instak en bracht het goed voordeel aan, dan, wel, ... waarom zou hij het dan niet doen? Daar liep er zoo menigeen, en de Heere God zou 't zóó na niet nemen met de wereldsche zaken. Onder dergelijke gedachten was hij al dicht bij het bosch gekomen en had niet bemerkt, dat iemand van een andere zijde hem naderde.

„Halt!” riep hem op eens een barsche stem toe, „waar moet dat heen, vriendlief?”

Frederik ontstelde en wist niet, wat te zeggen.

„Ik.... ik.... kom van boer K. met....”

„Aha! zijt gij het, Sommer,” riep nu de veldwachter van het dorp. „Nu, 't is goed, dat ge in mijne handen valt. Ge hebt toch geen smokkelwaar bij u!” en meteen betastte hij Frederik van het hoofd tot de voeten. Deze had weder een weinig zijne tegenwoordigheid van geest verkregen en zeide:

„Kom, wat beteekent dat nu? Daarvoor kent ge mij immers beter! Ik kom van K. om zijn varken te prijzen!”

„Nu, jongen, zoo iets dacht ik dan ook niet van je, maar we moeten wel zoo doen, al waart ge mijn eigen vader. Doch, 't is nu goed. Als ik je een raad schuldig mag zijn, loop dan lievé om 't bosch heen, dan er door, want 't is daar niet pluis, hoor, maar 'k mag niet klappen. Vooruit!”

„Dankje!” antwoordde Frederik, „'k zal me wel wachten!” en liep voort. Maar waar heen? 't Bosch omloopen? Dan was hij nog in geen uur tehuis en Louise zou in doodelijke angst zitten. Zich in het bosch wagen? Maar al meer en meer bevestigden het woest geschreeuw en het geraas, dat hem van dien kant tegenklonk, dat de veldwachter waarheid gesproken had, toen deze hem waarschuwde, dat 'ter niet pluis was!

't Geraas komt dichter bij. Hij onderscheidt stemmen en uit hetgeen hij opvangen kan, besluit hij, dat men zich tot een gevecht gereed maakt. Nu begrijpt hij in eens alles. De smokkelaars zijn betrapt... en hij.... o Louise! o God! ik dank U! 't Is nog tijd!”

Wat zal hij doen? Intusschen schijnt het een oogenblik stiller te worden. Nu hoort hij ijzeren voorwerpen tegen elkander slaan. 't Hart besterft hem van angst. Daar rent een man ter zijde achter den sloot, waagt een sprong en...

Frederik verbergt zich achter het heestergewas. Een schot knalt. Hij hoort een dof gekreun, maar waagt het niet op te zien. 't Was dit schot, dat Louise zulk een schrik had

aangejaagd terwijl ze op weg was, haar man te zoeken. Frederik vermoedde dit niet. Veeleer dacht hij aan eigen lijfsbehoud. Op zijne knieën achter de takken van den heester verscholen, spitste hij het oor om te luisteren, welken weg de troep daar binnen nemen zou. Zijn hart klopte. Indien zij hem vonden, dan zouden de smokkelaars ook hem aanklagen en hij zou medegevoerd worden als schuldige. Wat zou er dan van zijne Louise, wat van zijn kind worden!? Wat zou zijn eigen lot zijn? Arme Willem!... Zijn vader in de gevangenis! o God, wat heeft hij gedaan! Ja, voor de tweede maal worden ze door zijn schuld ongelukkig! Ach, had hij toch, ... maar 't is te laat! o Indien God, de God van Louise hem redt, dan zal hij hem dienen! Nooit, nooit weder zal hij zich werpen in de strikken der begeerte!

De booze heeft geen vriend! Als angst en bekommernis aan de deur zijns harten kloppen, dan is hijzelve de eerste om het vertrouwen op de gezellen zijner kwade praktijken af te zweren. Eene stem daarbinnen zegt hem, dat zij als rietstaven de hand doorboren desgenen, die op hen steunt, dat ze in zijn verderf lachen zullen, dat ze „zelfzucht en eigenbelang” vriendschap noemen, dat goedertierenheid en trouw niet bij hen te vinden zijn, dat ze als hun groote Meester slechts een balsem kennen ter leniging hunner pijn: het bewustzijn, dat ze andoren evenzeer met hen doen lijden.

Bange oogenblikken worden door Frederik gesleten. In 't eind, hij hoort aanstalten tot vertrek maken. Hoe bonst zijn hart, nu hij angstig toelooft, of de voetstappen naderen of steeds verder gaan, of de bende naar het dorp gevoerd wordt, dan wel den weg naar de stad inslaat! Gelukkig! Neen, hij dwaalt niet. Steeds verder, steeds meer verward klinken de stammen en het gedruisch. Eindelijk hoort hij

niets meer. Hij toeft nog eenige minuten. Dan rijst hij op, werpt een blik in de verte op de aftrekkende bende, die als eene donkere schaduw zich voortbeweegt langs den weg naar de stad, en tranen van dank stroomen langs zijne wangen.

„Dat was een vreeselijke avond, maar . . . hij zou beter te huis komen. Louise zou zich gelukkig rekenen, dat hij haar ten tweeden male verdriet had aangedaan. Hij had eene harde les gehad, maar ook geleerd. Voortaan zou 't anders zijn. Neen, dan liever in stilte zich met haar verheugd en den Heer gedankt, die hun eenvoudig beroep met zijn zegen kroonde! Welk eene redding! Neen, dat was niet om zijnentwil, dat was om zijne Louise! Zij werd door God bemind, omdat zij God beminde! Ach, ware het met hem ook zóó!”

Onder deze en dergelijke overpeinzingen spoedde Frederik zich nu naar zijne woning met een hart vervuld van dank jegens den Heer, van liefde jegens de goede engel, die hem daar in angst en droefheid wachtte, zooals hij meende, en nog half zwevende in de nawerking van de ontzettende levenservaring, dien avond opgedaan. De maan verborg haar vriendelijk gelaat achter eenige lichte wolken en 't werd voor een oogenblik erg donker op den boschweg. Maar schoon menige stedeling onzeker zijne schreden zou geteld hebben, Frederik bekreunde zich daarom niet. Hij verlangde tehuis te zijn en Louise te zeggen —

„Hé, wat is dat?”

Zoo menigeen meent, dat alles hersteld is, indien zijne zonde berouwvol beleden en liefdevol vergeven is, dat, ja, de eene zonde de andere baart, maar dat het slechts aan hem ligt, met eene enkele forsche hand dien draad te breken, met één traan die schakel te doen springen! Ongelukkige! Zooals de vonk, aan de lont ontstoken, het gansche spoor volgt, totdat ze de mijn doet springen, zóó, neen, veel zekerder, baant zich de stroom der zonde, altijd ver-

sneld, altijd versterkt, eene bedding door dit ondermaansche, door alle geslachten henen, naar de eeuwigheid, totdat ook zij voor den troon van God verschijnt. Zwakke mensch! Zoudt gij de dam zijn, waartegen hare vaart breekt? Verpletterende gedachte! Welk eene reeks van gevolgen! Welk eene opvolging van verleiding en slechte voorbeelden! Welk eene verwoesting in het menschelijk leven en het leven der menschen! Welk een afstand tusschen het vergeven en het vergeten! Vreeselijke waarheid, indien we niet wisten, dat de gansche macht der zonde aan het kruis overwonnen is, dat de Gekruiste ook haar als Heer gebiedt, indien de stroom harer gevolgen storond inbreekt op de bedoelingen Zijner liefde. Hij heeft hun weg afgebakend en de eindeloze reeks, waarbij zich zonder Hem zonde aan zonde en verwoesting aan verwoesting paren zou, wordt eene schakel van zegeningen, want... ook uit het kwade scheidt Hij het goede voor de Zijnen!

Ontzet week Frederik eene schrede terug. Daar lag iets ter zijde op den weg. Iets, neen, iemand... eene vrouw! Wat te doen? Hulp inroepen, maar er is geen levend wezen meer op den weg te bekennen. Hoe kwam zij daar en in dien toestand? Hij bukt zich, maar kan haar niet onderscheiden. Hij knielt naast haar, vat hare hand en tracht die op te heffen, ze valt loodzwaar weder neer! Hij blikte haar in 't gezicht, terwijl de maan nu even hare stralen langs den weg wierp:

„Hemel, 't is Louise!”

Hij verbleekt. Op eens wordt hem de ontzettende waarheid duidelijk. Waarschijnlijk heeft ze het huis verlaten, om hem te zoeken! Goede engel! 't Verdriet heeft haar overmand, de zielesmart is haar te sterk geworden! Hij slaat zich met de hand voor het voorhoofd.

„Wat heb ik toch gedaan! Louise, lieve Louise, kom toch tot uzelve! Ik ben het! Frederik!”

Maar geen antwoord volgde; onbewegelijk lag zij daar, als een doode. Zacht richt hij haar hoofd van den grond en legt het tegen zijne borst; 't konde zweet breekt hem uit. Welk een snoodaard was hij! Zulk een vriendelijk wezen, dat hem zoo teeder liefhad, deed hij zóó lijden. Zijn hart brak en hij vergoot een stroom van heete tranen terwijl hij haar vaster aan zijn borst drukte.

„Louise, och, zie mij toch aan, we zullen een ander leven leiden, ik zal...”

De bewustelooze bewoog zich. Zij opende de oogen, maar sloot ze terstond weder. Frederik haalde ruimer adem en eene diepe zucht was de tolk zijner aandoeningen. „Louise! Louise!” riep hij nogmaals.

„Zijt gij het, Frederik! Zijt ge eindelijk terug! Och, ik heb zoo lang op u gewacht. Ik dacht...”

Zij barstte in snikken uit. „Bedaar, lieve, bedaar nu! Ik ben bij u! o Ik ben verkeerd geweest, maar, vergeef het mij!”

„En hebben ze u niet vermoord? o Dat schot! dat schot!”

„Neen, kind, Goddank! er is volstrekt geen kwaad, maar kom, sta nu op en laat ons naar huis gaan, dan zal ik u alles vertellen.”

Louise zag om zich heen. Nu eerst begreep zij, waar zij was; nu kwam de herinnering aan den ganschen avond haar voor den geest — en haar Frederik was bij haar. „Heer ik dank u! Gij hebt mijn gebed gehoord en mijne tranen gezien!” Maar ook de herinnering aan haar kind ontwaakte in haar geest. Plotseling richtte zij zich op, legde haar arm in dien haars mans en eerst langzaam, toen sneller gingen zij voort.

„Hoe kwaamt ge toch dáár, Louise!” waagde Frederik haar te vragen.

„Ik kon het in huis niet uithouden! Ik ging u achterna, om u nog tegen te houden, als ik kon! Ik had allerlei nare gedachten, toen hoorde ik op eens een schot, ik duizelde

en... Doch, dat is niets, Frederik, ik ben nu weer heel wel, maar zeg mij één ding: Hebt ge medegedaan, Frederik! Zijt ge...."

„Een booswicht geworden?" viel haar man haar in de rede,
 „Neen, Louise, God heeft mij bewaard, wonderlijk bewaard!
 o 't Is een vreeselijke avond voor u en voor mij geweest, maar nu zal alles anders worden. Ik wil met u den Heer liefhebben, indien Hij mij in genade aannemen wil!"

„Frederik, twijfel er toch niet aan! Den moordenaar aan het kruis schonk Hij vergeving, de zondares zegende Hij met eeuwige zaligheid! Geef Hem uw hart, Hij zal u niet verstooten! Geloof mij, ik sta er u borg voor!"

En dat was op dit oogenblik genoeg voor Frederik! Als zijne Louise, wier beeld hij juist dien avond door een helderen stralenkrans der liefde omringd zag, het hem verzekerde, dan moest het wel zóó zijn!

Hoe hunne tehuiskomst was? Lieve lezer, we geven die aan uw eigen hart te raden. Hoe het verder met het paar ging, waarin ik u belang leerde stellen? Laat mij u slechts één ding zeggen. Voortaan behoorde het huisgezin van den winkelier tot de weinigen, waar men in eenvoud en stilheid den Heer diende, en met zijne eigene handen werkende, in zijne nooddrift voorzag. Man en vrouw zagen in de lotgevallen van dit leven slechts de hand des Heeren, die hen langs bebloemde of moeilijke wegen altijd dichter bij zich trok. Neen, die eenzaam gelegen woning vormde geen contrast meer met de heerlijke natuur daarbuiten. Ziet, als de bewoners des avonds bij elkander zaten en met elkaar spraken over de liefde des Heeren, die hun akker en hunne nering zegende, vrede en liefde in hun huis en tevredenheid en vreeze Zijns naams in hun hart vermeerderde, als ze samen Gods woord ontsloten of een psalm aan hunne gedachten eene stem gaf, dan wischte Louise de gedachten aan de vervlogen dagen met een traan van blij-

den dank uit haar geheugen... Neen, want „haar ziel loofde den Heer en vergat geene van Zijne weldaden!”... ook niet, waar deze haar eerst op den bodem van den bittersten lijdensbeker gereikt werden.

Zulk eene geschiedenis, zulk een leven is te alledaagsch, te eentonig om de belangstelling der menschen zóó op te wekken als het schokkende voorvallen, belangrijke omkeeringen in het leven gewoonlijk doen. Toch vullen juist zij de bladzijden van het boek der geheugenis voor Hem, die, nadat Hij den zondaar tot zich bracht, een leven eischt, rijk aan vruchten der liefde, rijk aan strijd tegen zichzelf, rijk ook aan overwinning van het booze. Hij geeft kracht en moed naar de taak, die Hij eischt. Hij volbrengt Zijne sterkte in onze zwakheid.

Wij hoorden deze geschiedenis en meenden ze de moeite waard om ze in uitgebreider kring te doen kennen. Alleen ons hart weifelde in de keuze van den naam, den titel. „Liefde overwint” en „de Heer is de hoorder des gebeds” zóó klonk het daarbinnen in ons! Welnu dan, dachten we, geven we beide gedachten eene plaatse in huis, in hart en leven! — Eene plaats, waar wij ze, zij het ook met schaamte, met verwijt, toch nimmer met wroeging lezen!

„Ik hoor, eer ze tot Mij roepen!”

Bij den uitgever dezes verscheen:

LUTZE TOENNING

De visscher van Helgoland.

Naar het Fransch

DOOR

H. KARSSSEN,

met geillustreerd omslag.

Prijs 20 cent; 25 Ex. f 4.—; 100 Ex. f 12.—.

MARCELLA

OF DE

Roos van Nicomedië

Een feit uit de Christenvervolging onder

DIOCLÉTIANUS.

Naar het Hoogduitsch

DOOR

J. H. VAN LINSCHOTEN,

met geillustreerd omslag.

Prijs 35 cent; 50 Ex. f 15.—.

J. C. Luitingh. De daden der Zeeuwen of de belegering van Middelburg. Een verhaal uit den 80jarigen oorlog. (Met 2 gekl. platen). Prijs 90 cent.

P. Vergers. Liefde en haat of de Oranjeman en de Patriot. (Met 2 gekl. platen en geillustreerd omslag). Prijs f 1.—
